

การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนชุมชนป้อมเพชร

นำเสนอเมื่อ : 12 มิ.ย. 2552

ชื่อเรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนชุมชนป้อมเพชร

สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา

ผู้ประเมิน ศิริพร ทิมคล้าย

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนชุมชนป้อมเพชร

วุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลาที่ประเมิน ปีการศึกษา 2550- 2551

บทสรุป

การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนชุมชนป้อมเพชร สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการ ประเมินปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน การได้รับบริการด้านสุขภาพของนักเรียน และประเมินโครงการตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างเป็นครู คณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและนักเรียนโรงเรียนชุมชนป้อมเพชรเป็นผู้ให้ข้อมูล โดยใช้รูปแบบการประเมินของสคริฟเวน (Scriven's Model) โดยมีการประเมินสภาพการดำเนินงานในโครงการแยกเป็น 2 ประเด็น คือ 1 สภาพการดำเนินกิจกรรมซึ่งมีด้านต่างๆ ประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความเหมาะสมของงบประมาณ ความพร้อมของหน่วยงานและบุคลากรที่ร่วมโครงการ ความเหมาะสมด้านการประสานงาน/จัดการ การวางแผนการจัดกิจกรรม การดำเนินการจัดกิจกรรม การควบคุม ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรม และ 2 ด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ซึ่งมีด้านวางแผนกิจกรรมและด้านการดำเนินกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในโครงการ แบบสำรวจกระบวนการดำเนินงานในโครงการ แบบสำรวจข้อมูลการได้รับบริการด้านสุขภาพของนักเรียน เกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ระดับประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข และแบบรายงานผล กิจกรรมตามโครงการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสวนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินพบว่า

1.

สภาพการดำเนินกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนชุมชนป้อมเพชร มีผลการประเมินดังนี้

1.1 ด้านความเหมาะสมของงบประมาณโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

1.2 ด้านความพร้อมของหน่วยงานและบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง โดยมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับเหมาะสมมาก เรื่อง นักเรียน ครู และบุคลากร ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนกับผู้ที่เกี่ยวข้องของทราบนโยบายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ

1.3 ด้านความเหมาะสมของการประสานงาน/จัดการโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดเรื่องการประสานแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนอย่างถูกต้อง ชัดเจนและทั่วถึง

1.4 ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรม โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับเหมาะสมมากทุกเรื่อง

1.5 ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดเรื่องนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง โดยใช้แบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

1.6 ด้านการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับเหมาะสมมากทุกเรื่อง

2. การประเมินกระบวนการดำเนินงานในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนชุมชนป้อมเพชร มีผลการประเมินดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรม

มีคณะกรรมการโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้กำหนดนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ส่วนใหญ่ได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ วิธีการเผยแพร่นโยบายโครงการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบส่วนใหญ่ใช้วิธีการแจกนโยบายในที่ประชุมผู้ปกครองนักเรียน นโยบายที่โรงเรียนกำหนดส่วนใหญ่เกี่ยวกับการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาสุขภาพนักเรียน หน้าที่ของคณะกรรมการส่วนใหญ่คือการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและติดตามการดำเนินงาน และมีวิธีการในการจัดทำแผนงานโครงการ ส่วนใหญ่คือการกำหนดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

รูปแบบการจัดให้มีฝ่ายสนับสนุนช่วยเหลือกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ส่วนมากช่วยเหลือด้านการจัดตั้งคณะทำงานรับผิดชอบในแต่ละแผนงาน /โครงการส่งเสริมสุขภาพ และจัดผู้นำนักเรียนให้ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน

วิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน หน่วยงานราชการ เอกชน คณะบุคคลในชุมชน ด้านส่งเสริมสุขภาพ ส่วนใหญ่ได้แก่ ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ จัดเอกสารเผยแพร่ความรู้เรื่องการป้องกันโรคให้แก่ชุมชน

การได้รับความร่วมมือจากชุมชน หน่วยงานราชการ หน่วยงานภาคเอกชน คณะบุคคลในการส่งเสริมสุขภาพ ส่วนใหญ่ชุมชนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เช่น การแข่งขันกีฬา การสุขภาพบาล ชุมชนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาสุขภาพในท้องถิ่น เช่น ยาเสพติด ไขเลือดออก

ขั้นตอนในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ส่วนใหญ่ร่วมวางแผนร่วมแก้ไขพัฒนาปรับปรุง โครงการ

สภาพความพร้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ส่วนใหญ่เห็นว่ามีสนามและบริเวณโรงเรียนมีรั้วล้อมรอบ ไม่มีหลุมบ่อ จัดเป็นสัดส่วน มีการแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบให้นักเรียนรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน อาคารเรียนและห้องเรียน และมีห้องสวมแยก ชาย-หญิง เป็นสัดส่วนและเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

การจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ ส่วนใหญ่ได้แก่ มีน้ำดื่มสะอาดเพียงพอตลอดปี มีน้ำสะอาดใช้ล้างมือ ล้างหน้าชำระร่างกายเพียงพอตลอดปี

วิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เห็นว่ามีกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาด มีถังรองรับขยะตามประเภท สภาพดีและเพียงพอตามจุดต่างๆในโรงเรียน

การส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน ส่วนใหญ่มีการกำหนดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย มีอุปกรณ์และมาตรการป้องกันอัตรัดภัยอย่างครบครันและชัดเจน

การจัดบริการสุขภาพนักเรียนและบุคลากร ส่วนใหญ่จัดให้มีการเฝ้าระวังสุขภาพนักเรียนทุกคนมิให้เกิดโรคที่มีผลต่อการเรียน และมีการบันทึกสภาวะสุขภาพนักเรียนเป็นปัจจุบัน มีการตรวจสุขภาพนักเรียนทุกคนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

บริการสุขภาพที่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ส่วนใหญ่มีการเชิญบุคลากรจากหน่วยงานอื่นเป็นวิทยากรอบรมครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับงานอนามัย มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัยร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

วิธีการบูรณาการเนื้อหาหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีสุขนิสัย ส่วนใหญ่มีการนำหลักสูตรสุขศึกษามาบูรณาการจัดทำหน่วยการเรียนรู้เสริมสร้างรากฐานทางด้านสุขภาพ มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้ได้ปฏิบัติจริงตามแนวสุขบัญญัติ 10 ประการ กับหลักสูตรสุขศึกษาของโรงเรียน

การส่งเสริมภาวะการเจริญเติบโตของนักเรียน ส่วนใหญ่นักเรียนทุกคนได้รับการบันทึกน้ำหนักส่วนสูงทุกเดือน นักเรียนมีภาวะการเจริญเติบโตผิดปกติจะได้รับการแก้ไขทุกคน

ลักษณะดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่าสถานที่ปรุงและรับประทานอาหารตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้จัดตามหลักสุขาภิบาลอาหาร ผู้ปรุงและผู้จำหน่ายอาหารได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี

การส่งเสริมการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการแก่นักเรียนและชุมชน ส่วนใหญ่จัดให้มีการจัดกิจกรรมออกกำลังกายของนักเรียนโดยชมรม/ชุมนุม/กลุ่ม ในโรงเรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง โรงเรียนร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมด้านกีฬาประจำปี

การดำเนินการจัดการเรียนรู้และเน้นพฤติกรรมสุขภาพอนามัย ส่วนใหญ่ดูแลการขायอาหารของแม่ค้าใหญ่ถูกสุขลักษณะทุกวัน การจัดการเรียนการสอนเน้นการดูแลสุขภาพและแปรงฟันหลังอาหาร

การให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาแก่นักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพและการสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียน ส่วนใหญ่นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพทุกคนได้รับการช่วยเหลือทันทีที่ตรวจร่างกายให้ตัดเล็บมือเล็บเท้าให้สั้นอยู่เสมอทุกวัน

การดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ส่วนใหญ่บุคลากรทุกคนมีการประเมินสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง บุคลากรทุกคนร่วมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
สรุปแยกพิจารณาเป็นด้านได้ดังนี้

3.1 ด้านการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่นโยบายที่กำหนดไว้ไม่ชัดเจน และนโยบายไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้

3.2 ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน ได้แก่ ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน
ขาดความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขาดการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

3.3 ด้านความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่
ชุมชนไม่ใส่ใจกับการส่งเสริมสุขภาพที่โรงเรียนจัดขึ้น และ ขาดความร่วมมือจากชุมชน

3.4 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ได้แก่
ขาดบุคลากรในการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อม
และขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานการสุขภาพสิ่งแวดล้อม

3.5 ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ได้แก่ นักเรียนไม่ชอบดื่มอาหารเสริม (นม)

3.6 ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ได้แก่
โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์กีฬา

4. การได้รับบริการด้านสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนชุมชนป้อมเพชร มีดังนี้

ส่วนใหญ่นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับการ ดังนี้ ได้รับการตรวจสุขภาพจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
ได้รับประทานอาหารกลางวันเพียงพอทุกวัน โรงเรียนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและใช้เพียงพอ
ได้รับการตรวจสุขภาพของปากทุกเดือน โรงเรียนไม่มีสิ่งรบกวน เช่น กลิ่น เสียงดัง ฝุ่นละออง
การตรวจสุขภาพของปากทุกเดือน ได้รับการชั่งน้ำหนัก วัดสวนสูงทุกภาคเรียน ได้รับความรู้เกี่ยวกับโทษของสุรา
บุหรี่ และสารเสพติดจากครูหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ได้รับการทดสอบสายตาหรือการได้ยิน
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขใดมาให้ความรู้เกี่ยวกับโรคที่ระบาดในชุมชน สถานที่ไปรับการรักษาเมื่อเจ็บป่วยฉุกเฉิน เช่น
ปวดศีรษะ มีไข้ ขณะอยู่ในโรงเรียน ไตแก หอพยาบาล ได้รับความรู้เรื่องการป้องกันโรคหนองพยาธิ
ได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาฟัน และได้แปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวันทั้งที่โรงเรียน
อุปกรณ์การเล่นกีฬาในโรงเรียน มีความเพียงพอต่อความต้องการ
นำความรู้เรื่องการควบคุมและป้องกันโรคไขเลือดออกไปกระจายสู่ครอบครัวและชุมชน
ในโรงเรียนไม่มีแหล่งเพาะลูกน้ำยุงลาย ได้รับความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
และโรคเอดส์จากครูหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในโรงเรียนไม่มีสัตว์เลี้ยงในโรงเรียนหรือห้องสมุด
มีอากาศถ่ายเทดีและมีแสงสว่างพอเหมาะ ได้ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้งในโรงเรียน
และมีสุขภาพแข็งแรง เจ็บป่วยน้อยลง

5. การประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของกระทรวง
ศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ผลเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดีมากทั้ง 10 องค์ประกอบ
ได้รับการรับรองมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ระดับทอง จากอธิบดีกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข